

bort fra Sukkerfabrikkerne. Jeg har mine store Tvivl, om det virkelig skulde lykkes at gøre Sukkeret billigere ved det, her sker, og hvis det ikke finder Sted, hvis Sukkeret i Virkeligheden ikke bliver billigere — og der er ingen af os, som ved, om det bliver det —, vil jeg tilstaa, at jeg ser med mildere Øjne end andre paa denne Industri. At Sukkerfabrikkerne tjene Penge, er naturligvis pinagtig for andre, som ikke tjene saa mange selv, men jeg er ikke saa misundelig af Naturen, at jeg ikke skulde unde andre at tjene undertiden ret betydelige Beløb, naar de samtidig drive en Virksomhed, som er meget gavnlig for Landet, idet de forsyne os med Sukker og desuden komme Roedyrkerne til Hjælp. Jeg bliver overhovedet ikke saa forskrækket som andre over de store Beløb, der gaa i nogle Mænds Lommer, naar de blot have gjort sig fortjente dertil ved deres Duelighed, og der er jo slet ikke Tvivl om, at naar Sukkerfabrikkerne have givet saa store Dividender, beror det paa Enkeltmands overordentlige tekniske Dygtighed til at benytte de Positioner, man for Tiden har, saaledes, at der bliver lavet Sukker, som tiltaler Smagen, men som dog kommer under den laveste Position. Vi ved heller ikke det mindste om, hvordan det vil gaa i Fremtiden. Vi vide ikke — for det er et teknisk Spørgsmaal —, hvorledes Sukkerloven vil virke. Vi kunne nok alle sætte os ind i Sætserne, det er ikke saa forfærdeligt vanskeligt et Stykke Arbejde, men det sidste og det endelige Resultat forstaa kun nogle ganske enkelte Mænd, som man godt kunde nævne, hvis man vilde. Der er nogle faa Personer, der vide, hvorledes Afgiften til syvende og sidst vil virke, og som ville forstaa at udnytte den og tjene Penge derved. End ikke den højtærede Finansminister, hvis Sagkundskab jeg ellers bøjer mig for, er ganske sikker paa dette Punkt. Med Hensyn til Sukkerafgiften vil jeg endnu sige, at det forskrækker mig noget med den Paragraf, hvorefter der skal betales 20,000 Kr. til Medhjælp i Anledning af de Undersøgelser, der skulle finde Sted. Det er mig ganske ubegribeligt, at det, fordi man nu gør en Forandring med Hensyn til Sukkerprøverne, er nødvendigt at anvende en saa stor Sum, og jeg haaber, at det kommende Udvalg vil undersøge, om det ikke skulde være muligt at komme igennem med mindre. Jeg siger dette, fordi jeg altid, naar man giver Love her i Landet, frygter for, at der skal hænge Embedsmænd ved. Ved-

tage vi denne Lov med de 20,000 Kroners Medhjælp, er jeg forberedt paa, at der bagefter vil blive Brug for en Kontorchef og en Fuldmægtig til at passe paa Medhjælpen. Og det samme gælder Stempelskatten paa Spirituosa; ogsaa det er en kostbar Foranstaltning med en forskrækkelig Masse Kontrol, saa at den alene af den Grund synes mig ganske usmagelig. Og det skal nok bagefter vise sig, at Centraladministrationen trænger til nogle flere Embedsmænd til at passe paa denne Kontrol.

Men Spørgsmaalet var nu, om Sukkeret blev billigere, og det er overhovedet et Spørgsmaal, der gælder hele Toldreformen: Bliver det nu virkelig ogsaa billigere at leve her i Landet? Har det virkelig saa stor Betydning for de ubemidlede, om dette Forslag gaar igennem eller ej? Det var det, som den højtærede Minister vilde holde mig fast paa. Med Hensyn til den bebudede Nedgang i Statskassens Indtægter med 2 Mill. Kr. — ikke 2,200,000 Kr., som Finansministeren nævnedesidst, thi han indrømmede samtidig, at de 200,000 Kr. tjente Staten selv ved Toldlovsforslaget —, vil den, som jeg forleden Dag udviklede, sikkert ikke blive saa stor, og jeg har ikke hørt den højtærede Finansminister modsige mig paa dette Punkt. Men selv om Indtægtsnedgangen virkelig skulde naa 2 Mill. Kr., vilde jeg ikke vide den højtærede Minister nogen Tak derfor. Saa langt jeg husker tilbage — og jeg kan huske noget længere tilbage end den højtærede Minister —, har det været et uafviseligt Krav fra Venstres og Demokratiets Side, at mindre end 2 Mill. Kr.s Nedgang maatte et Toldlovsforslag ikke bringe. I 1883 stod Monrad i Folketinget — det var ikke i denne Bygning, men paa Christiansborg — og krævede i meget stærke Udtryk, at en Nedgang paa 2 Mill. Kr. skulde være ukompenseret af den Grund, at det udgjorde det Krigstoldskatbeløb, som han selv som Minister havde været med til at paalægge, og som senere under David havde faaet endelig Lovhjemmel. Monrad sagde, at det var en Forudsætning ved Lovens Udstedelse, at den ikke skulde medføre nogen blivende Forandring i Toldloven, det skulde være en ekstraordinær Byrde, man paalagde af Hensyn til Krigsen; den modsatte Opfattelse forekom ham saa urimelig, at han ikke kunde finde Ord nok til at bekæmpe den; de stærke Ord, der laa ham paa Læben, søgte han, sagde han, at sluge og kvæle. Det stred, efter hans Begreber, mod politisk Moral og var et Brud paa Tro og Love, hvis ikke Be-